

RZEŹBIARZE SASKIEJ KĘPY

W C Z O R A J I D Z I Ś

Spis treści

Słowo wstępne

7 Tomasz Kucharski

8 O Marzennie Koraszewskiej
Ryszard Kalkhoff

10 O wystawie
Magdalena Czerwosz

12 O rzeźbiarzach Saskiej Kępy
Anna Rudzka

Sylwetki artystów

14 Kazimierz Bieńkowski

16 Jerzy Chojnacki

18 Wojciech Czerwosz

20 Jan Czosnecki

22 Józef Gosławski

24 Magdalena Gross

26 Stefan Momot

28 Stanisław Sikora

30 Tadeusz Świerczek

32 Karol Tchorek

34 Józef Trenarowski

36 Janusz Wilden

38 Władysław Zych

40 Wiktoria Czechowska-Antoniewska

42 Piotr Gawron

44 Magda Kotara

46 Dariusz Kowalski „Kodar”

48 Ewa Michalska-Gawron

50 Teresa Pastuszka-Kowalska

52 Adam Roman

54 Mateusz Sikora

56 AUTORZY ZDJĘĆ

RZEŹBIARZE SASKIEJ KĘPY

W C Z O R A J I D Z I Ś

Wystawa
poświęcona
pamięci

**Marzeny
Koraszewskiej**

pomysłodawczyni
i „duchowej”
opiekunce
idei powstania
Klubu Kultury
na Saskiej Kępie

Październik - Listopad

Klub Kultury Saska Kępa
Warszawa 2011

RZEŹBIARZE SASKIEJ KĘPY

W C Z O R A J I D Z I Ś

Serdeczne podziękowania
kierujemy do wszystkich osób
pomagających nam bezinteresownie
zorganizować tę wystawę,
a szczególnie dziękujemy:
Ewie Brykowskiej-Linieckiej, Tadeuszowi Burchackiemu,
Aleksandrze Dębniak, Piotrowi Gawronowi,
Dariuszowi Kowalskiemu, Dorocie Kozielskiej,
Annie Rudzkiej, Adamowi Rudzkiemu,
Tadeuszowi Rudzkiemu, Maryli Sitkowskiej
i Robertowi Szubie.

Kazimierz Bieńkowski
Jerzy Chojnacki
Wojciech Czerwosz
Jan Czosnecki
Józef Gośławski
Magdalena Gross
Stefan Momot
Stanisław Sikora
Tadeusz Świerczek
Karol Tchorek
Józef Trenarowski
Janusz Wilden
Władysław Zych

Wiktoria Czechowska-Antoniewska
Piotr Gawron
Magdalena Kotara
Dariusz Kowalski
Ewa Michalska-Gawron
Teresa Pastuszka-Kowalska
Adam Roman
Mateusz Sikora

**Otwieramy kolejną placówkę Centrum Promocji Kultury
Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy.**

**To już 16 lat istnienia instytucji, która dzięki uporowi
i determinacji jej twórców od momentu powstania
odgrywa szczególnie ważną rolę w życiu kulturalnym dzielnicy.**

Początki były skromne. Mała sala z niewielkim zapleczem zlokalizowana w budynku Urzędu Dzielnicy w części pierwotnie przeznaczonej na Urząd Stanu Cywilnego, z wejściem od ul. Kamionkowskiej. To właśnie w tych trudnych warunkach Dzielnicowe Centrum Promocji Kultury wypracowało swój styl działania. Udowodniło, że jest instytucją kultury nie tylko formalnie ale i faktycznie. Kulturalnych przedsięwzięć, jakie odbywały się w tym miejscu, nie powstydzilyby się najbardziej renomowane sale. Dalszy, ambitny rozwój był w planach. W 2007r. rozpoczęła działalność pierwsza filia zlokalizowana w pomieszczeniach szkolnych przy ul. Abrahama 10 na Gocławiu. Od sierpnia 2004 roku Centrum zostało dysponentem muszli koncertowej w Parku Skaryszewskim im. I. J. Paderewskiego. W maju 2006 roku rozpoczęła się budowa własnej, stałej siedziby przy ul. Podskarbińskiej 2. Otwarcie nowej placówki nastąpiło 20 października 2008r. Po 12 latach pracy w skromnych warunkach przy ul. Grochowskiej 274, Centrum Promocji Kultury przeprowadziło się do nowoczesnej siedziby, w której działa do dziś.

Już za chwilę na przełomie września i października br., rozpocznie swoją działalność nowa filia na Saskiej Kępie. Rozwój Centrum Promocji Kultury na tym się jednak nie kończy. Prawie równolegle otwieramy na Gocławiu przy ul. Pawlikowskiego kolejną placówkę – Klub Kultury dla Seniorów.

Centrum Promocji Kultury to 16 lat działalności na rzecz mieszkańców dzielnicy, ale i konsekwentnego rozwoju, który w ostatnich latach nabral szczególnego przyspieszenia. To również szansa dla artystów mieszkających na Pradze-Południe na realizację zamierzeń twórczych na terenie dzielnicy.

Nie można nie wspomnieć o ludziach, którzy w sposób szczególny przyczynili się do powstania i rozwoju Centrum Promocji Kultury. Przede wszystkim inicjatorka tego projektu, „Matka Centrum”, radna, śp. Marzenna Koraszewska. Wspierający przedsięwzięcie radny Ryszard Kalkhoff. Członkowie Zarządów Dzielnicy poprzednich kadencji pp. Stanisław Ilkowski, Sławomir Potapowicz, Maciej Białycki, Tomasz Koziński oraz radni, członkowie Komisji Kultury kolejnych kadencji, a także obecna Dyrektorka Centrum Barbara Gebler-Wasiak.

Jestem przekonany, że Centrum Promocji Kultury wpisze się w zmieniający się wizerunek Pragi-Południe, która powoli, lecz konsekwentnie staje się też dzielnicą Kultury.

Tomasz Kucharski

Burmistrz Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy

Warszawa, Praga - Południe, 28 września 2011

Proszę mi wybaczyć osobisty ton tego wspomnienia, ale o Marzence Koraszewskiej nie potrafię inaczej.

Działaliśmy przecież razem od momentu tworzenia na Saskiej Kępie Koła Komitetu Obywatelskiego „S” w 1989r. wspierając się wzajemnie w realizacji podjętych inicjatyw.

W kadencji 1994-98 Marzenka jako Przewodnicząca Komisji Kultury podjęła inicjatywę utworzenia Dzielnicowego Centrum Promocji Kultury. Nie było to łatwe. Dzielnica Praga Południe przestała być Gminą tracąc pełną samodzielność, a nową instytucję mogła powołać tylko Gmina Centrum.

Dla Marzenki nie było przeszkód nie do pokonania. Musi się udać i już, mimo wielu trudności, które się piętrzyły. Trzeba było walczyć choćby o to, aby była to instytucja kultury, a nie zakład budżetowy czego chciała niemała ilość tych „mających coś do powiedzenia”.

Do dziś pamiętam jak w 1994 wspólnie z Marzenką i ówczesną Naczelnik Wydziału Kultury Urzędu Dzielnicy p. Barbarą Gebler-Wasiak pisaliśmy pierwszy projekt statutu DCPK. Potem projekty pomieszczeń, wyposażenie i „rzutem na taśmę” zdobycie fortepianu Yamaha, który służy do dzisiaj.

Rok 2006. Marzenka kandydując do Rady Dzielnicy za cel postawiła sobie zadanie – Saska Kępa musi mieć Dom Kultury – filię CPK. Dosłownie od pierwszego dnia po wyborze nowych władz Miasta i Dzielnicy z właściwą sobie energią zabrała się do realizacji tej inicjatywy. Do swego pomysłu przekonała tak Radnych jak i Władze Wykonawcze.

Niestety choroba zaczęła zabierać Jej siły. Z coraz większym trudem uczestniczyła w realizacji zadania. Wręcz resztką sił wzięła udział z p. Prezydent Hanną Gronkiewicz-Waltz i p. Burmistrzem Tomaszem Kucharskim w uroczystości wmurowania aktu erekcyjnego w dniu 8 kwietnia 2010 10 dni później pożegnała się z nami na zawsze.

Pozostało Jej Dzieło.

Dziś rozpoczyna służbę mieszkańcom filia CPK na Saskiej Kępie, a „Matka Centrum” Marzenka Koraszewska będzie tu obecna w naszej pamięci i niech świadczy o tym umieszczona w tym budynku tablica.

Ryszard Kalkhoff

Przewodniczący Komisji Kultury Rady Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy

mieszkaniec Saskiej Kępy

Warszawa, Praga – Południe, 28 września 2011 roku

1. Marzenna Koraszewska, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Tomasz Kucharski
wmurowanie kamienia węgielnego, Klub Kultury Saska Kępa, 8.04.2011

2. Marzenna Koraszewska
ceremonia otwarcia Dzielnicowego Centrum Promocji Kultury, 12.10.1996

MARZENNA KORASZEWSKA

1939-2010

Marzenna Koraszewska z domu Hofmokl-Ostrowska, z zawodu była artystą – plastykiem. Po ukończeniu warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych ze specjalizacją w zakresie wystawiennictwa przez wiele lat brała udział w projektowaniu wystaw i pawilonów handlowych, między innymi na Targach Poznańskich, w Lipsku, Budapeszcie, w Warszawie i Londynie.

W późniejszym okresie zajęła się malarstwem przestrzennym projektując kolaże w różnych wersjach materiałowych. W maju 1980 w Galerii Polskiego Związku Artystów Plastyków miała miejsce wystawa jej prac. Jeden z eksponowanych wówczas kolaży p.t. „Flaga Polska” można oglądać w holu Gimnazjum nr 18 im. Ignacego Jana Paderewskiego, przy ul. Angorskiej 2 (kiedyś Szkole Podstawowej nr 15).

We własnej pracowni wykonywała także ceramikę ozdobną – medaliony o tematyce sakralnej, płaskorzeźby znaków zodiaku i biżuterię artystyczną.

1

2

3

4

1. Adriatyk 2
70x70 cm

2. Adriatyk 1
70x45 cm

3. Flaga Polski

4. Zachód Słońca na Śląsku
kompozycja dwóch obrazów, każdy 60x60 cm

Wystawa **RZEŹBIARZE SASKIEJ KĘPY**

W C Z O R A J I D Z I Ś

w nowym XXI wiecznym budynku na Saskiej Kępie

Gdy spojrzeć na nasz nowy budynek i tę ogromną przestrzeń odciętą od ulicy tylko warstwą szkła, światło które przez cały dzień wchodzi przez te szklane ściany, a po zmroku wychodzi, to staje się oczywistym, że w takiej przestrzeni musi pojawić się rzeźba. Twórczość rzeźbiarzy Saskiej Kępy powinna być tu pokazana! Na Saskiej Kępie.

Z góry przepraszam za wszystkie niedociągnięcia, ale porwaliśmy się na zorganizowanie dużej przekrojowej wystawy w nieprawdopodobnie krótkim czasie. Wystawy artystów związanych z Saską Kępą albo poprzez zamieszkanie albo swoją pracę. Proszę przeczytać życiorysy artystów biorących udział w wystawie, jak opisują swoje związki z Kępą. Jak bardzo są różne. Ktoś się tutaj po prostu urodził i był tu w całej pełni. Ktoś inny już od czterech pokoleń jest tutejszy. Niektórzy tu znaleźli pracownię i tu tworzyli w sprzyjającej temu atmosferze, odciskając swój mocny ślad w otaczającym nas świecie materialnym. Albo odcisnęli swój artystyczny ślad w sercach i umysłach dzieci, ucząc je plastyki. Podczas przygotowywania tej wystawy okazało się, że udało nam się wyjść naprzeciw oczekiwaniom przynajmniej części środowiska artystycznego. Już dwa lata temu pojawiła się inicjatywa, by zobrazować, dlaczego Saską Kępę nazywano dzielnicą artystów? Jakich artystów? Na Święto Saskiej Kępy 2010 powstały pierwsze plansze poświęcone rzeźbiarzom z Saskiej Kępy, podczas tegorocznego Święta plansze uzupełniono o architektów, teraz to już stała część ekspozycji dokumentującej nasz artystyczny świat Saskiej Kępy.

Na Saskiej Kępie znaleźli dom rzeźbiarze ze wszystkich stron Polski, którzy ścignęli do Warszawy odbudowywać z gruzów Miasto Niepokonane, to miasto, którego miało nie być. Poświęcali odbudowie Warszawy to, co mieli najcenniejszego: swój talent i indywidualność twórczą, by odtwarzać z pietyzmem prace, swych czasem o wiek lub dwa starszych kolegów. A gdy świat się ustabilizował i mogli zająć się sobą, wielu nie miało już na to sił. Byli i inni, tacy, którzy nawet w bardzo niesprzyjających okolicznościach, bez pracowni, bez dobrych narzędzi potrafili tak rozwinąć swój talent, że powstała polska szkoła medalierstwa, która podobnie jak polska szkoła plakatu, stała się sławna na świecie. A sami zaś twórcy śmiali się, że ten sukces wynika nie z ich talentu, ale z nędzy i biedy. Za sukcesy i sławę, przychodziło płacić nieraz wysoką cenę, bo albo zdrowia, albo rodziny. Artyści naprawdę są więcej wrażliwi niż przeciętnie.

Ta wspólna zbiorowa wystawa artystów: i współcześnie tworzących i tych, którzy już nie żyją, pokazuje jaką mocna jest więź zawodowa, pokazuje też, że na Saskiej Kępie naprawdę powstało środowisko artystyczne. Więzy międzyludzkie są tu wyjątkowo gęsto i specjalnie utkane. Bliskość zamieszkania, możliwość częstych i nieformalnych kontaktów artystycznych, nawet tylko przez płot, dawała tu atmosferę sprzyjającą twórczości, podobnie jak to jest na plenerach artystycznych. Bliskość dawała też żer plotkom, które wyrastały do rangi mitów. Może dzięki nim Saska Kępa stała się miejscem tak magicznym.

Jako kurator wystawy chciałabym podkreślić, że od pierwszej chwili, spontanicznie do pracy przy wystawie włączyła się duża grupa ludzi wychowanych najczęściej, jak ja, na Saskiej Kępie. Ta wystawa mogła powstać dzięki ich wiedzy, kontaktom oraz dzięki ich wielkiej pracy. Wystawą tą rozpoczynamy działalność galerii nowego Klubu Kultury Saska Kępa.

*Magdalena Czerwosz
Kurator wystawy, mieszkanka Saskiej Kępy*

Kilka refleksji o rzeźbie na Saskiej Kępie

Działalność Klubu Kultury na Saskiej Kępie inauguruje wystawa rzeźby. Prowokuje to natychmiast pytanie: dlaczego wybrano właśnie tę dziedzinę?

Przecież ta dzielnica skupiała artystów różnych specjalności, nie brakowało tu architektów, muzyków, aktorów, malarzy literatów, grafików. Zatem dlaczego rzeźba?

Bo rzeźbiarzom zawsze trudniej! Ich dzieła wymagają więcej przestrzeni niż malarstwo i grafika, podstawowe materiały – glina i gips – nie gwarantują trwałości. Uszkodzone są często traktowane jako zbędne przedmioty sprawiające kłopot. Pracownie rzeźbiarskie najszybciej ulegają likwidacji po śmierci artystów i po latach z trudem można dotrzeć do nikłych śladów ich twórczości.

Wystawa obejmuje zarówno twórców zmarłych, tworzących artystyczne tradycje dzielnicy, jak i działających tu dzisiaj – od seniorów (Wiktoria Czechowska-Antoniewska, Adam Roman) po młode pokolenie, kontynuujące czasem rodzinne tradycje (np. rodzina Sikorów).

Pokolenie, które już odeszło, zaczynało edukację artystyczną w Szkole Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, krakowskiej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego oraz Szkole Sztuk Zdobniczych w Poznaniu. Los sprawił, że w ogromnej większości trafili potem do pracowni profesora Tadeusza Breyera, wieloletniego pedagoga warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, także mieszkańca Saskiej Kępy. To jego uczniowie tworzyli „warszawską szkołę rzeźby” w latach 30. XX wieku, walczyli w czasie wojny nie tylko bronią, ale dłutem, pędzlem, ołówkiem a także ...aparatem fotograficznym, dzięki czemu powstała unikalna dokumentacja powstania warszawskiego (Jerzy Chojnacki). Wszechstronnie przygotowani na studiach do podjęcia różnych zadań brali udział w odbudowie stolicy, odtwarzali zniszczone pomniki i detale architektoniczne. Projektowali i realizowali monumentalne rzeźby, medale, monety, dzieła w szkłe i ceramice. Niektóre z nich są znane powszechnie (choć nie zawsze kojarzone z nazwiskami, jak np. tablice upamiętniające warszawskie egzekucje autorstwa Karola Tchorka, 5-złotówka z rybakiem Józefa Gosławskiego czy rzeźby świętego Judy Tadeusza i świętego Antoniego Padewskiego dłuta Tadeusza Świerczka w kościele przy ulicy Nobla), inne – jak elementy wystroju własnych domów czy np. zabawki na choinkę – dostępne tylko ich najbliższym. Tworzyli dzieła i dla swojej dzielnicy – popiersia Ignacego Paderewskiego i Bolesława Prusa są autorstwa Stanisława Sikory, syrenka stojąca dawniej przed kinem „Sawa” Jerzego Chojnackiego, a na domu Józefa Trenarowskiego wisi głowa anioła. Rzeźba tego ostatniego zniknęła niestety z ul. Katowickiej, podobnie jak dzieła Stefana Momota i Stanisława Sikory. Dobrze, że zachowały się chociaż ich zdjęcia, które w przyszłości mogą posłużyć do ich rekonstrukcji.

Wśród eksponatów prezentujemy unikalną pracę Magdaleny Gross, która mieszkanką Saskiej Kępy została w dramatycznych okolicznościach ukrywając się tu przez 1,5 roku w czasie II wojny światowej. Wykonała wówczas portret Janiny Rendznerowej, u której znalazła schronienie. O specyficznych powiązaniach łączących rzeźbiarzy Saskiej Kępy świadczy fakt, że niezbędne materiały przynosił artystce Adam Procki.

Na wystawie nie mogliśmy zaprezentować wszystkich, którzy powinni się tu znaleźć. Różne są powody takiej sytuacji – czasem to brak dostępnych eksponatów, niemożność dotarcia do dysponujących rzeźbami obecnych właścicieli, trudności transportu z powodu rozmiarów i ciężaru. Warto chociaż wymienić nazwiska Bronisława Koniuszego, Mariana Kuriaty, Adama Prockiego, Eugeniusza Żarkowskiego, którzy mieszkali i tworzyli w naszej dzielnicy.

Twórców żyjących, spośród których także nie wszyscy zostali zaprezentowani, organizatorzy zapraszają do skorzystania z otwartej formuły wystawy, która przewiduje możliwość włączenia ich prac nawet w czasie trwania ekspozycji. Są przecież godnymi następcami poprzednich pokoleń i tu jest dla nich miejsce.

Rzeźba w przeciwieństwie do malarstwa i grafiki dużo rzadziej gości w naszych mieszkaniach, niewiele też osób ją kolekcjonuje. Oby ta wystawa zwróciła uwagę na istniejące w naszej przestrzeni realizacje rzeźbiarskie i ich urodę. A mieszkańcy włączali się w organizowanie i wspieranie akcji mające na celu ochronę i konserwację „naszych” rzeźb. Przykład „Plonu” Jerzego Jarnuszkiewicza, o który zatroszczyła się Ewa Brykowska-Liniecka jest doskonałym dowodem, że może to być działanie bardzo skuteczne. Teraz czas pomyśleć o odlewie „Sztafety” prof. Adama Romana, która wykonana w technice narzutu cudem przetrwała ponad 50 lat... Warto tu przypomnieć, że jej nieoficjalna nazwa brzmiała „Repatrianci” (bo goli i biegną ze Wschodu).

A Klub Kultury niech stanie się miejscem gromadzenia wszelkich informacji o naszych artystach. Pamięć o nich mówi bowiem o nas samych.

Anna Rudzka

historyk sztuki, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, mieszkanka Saskiej Kępy

KAZIMIERZ BIEŃKOWSKI

1907-1993

Studiował w poznańskiej Szkole Sztuk Zdobniczych, a w latach 1926-29 w pracowni profesora Tadeusza Breyera w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych (od 1932 ASP).

W 1939 roku uczestniczył w wojnie obronnej. W czasie okupacji został wraz z rodziną wysiedlony na Rzeszowszczyznę. Wraz z Józefem Ożminem wykonał wówczas dekoracje wnętrza kościoła na Staromieściu w Rzeszowie. Po wojnie zorganizował w tym mieście Związek Artystów Plastyków i został jego wiceprezesem. Wkrótce został zatrudniony jako adiunkt na Wydziale Rzeźby Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, gdzie nauczał do 1952 roku.

Był autorem m.in. alegorycznej grupy rzeźbiarskiej „Sztuki Piękne” na budynku przy ul. Koszykowej 34/50 w Warszawie, Pomnika Pomordowanych Księżów i drzwi z brązu w Katedrze Poznańskiej, rzeźb w kościele parafialnym w Baniosze, w kościele św. Jakuba w Szczecinie oraz popiersia Fryderyka Chopina znajdującego się w zbiorach Muzeum Chopina w Warszawie.

W 1956 roku przeprowadził się do Warszawy i zamieszkał na Saskiej Kępie. Pozostawił jednak pracownię w Poznaniu i wiele lat pracował podróżując między tymi dwoma miastami. Tam też znajduje się większość jego dorobku, zaś w pracowni przy ulicy Alfreda Nobla zachowało się stosunkowo niewiele prac.

1

2

3

4

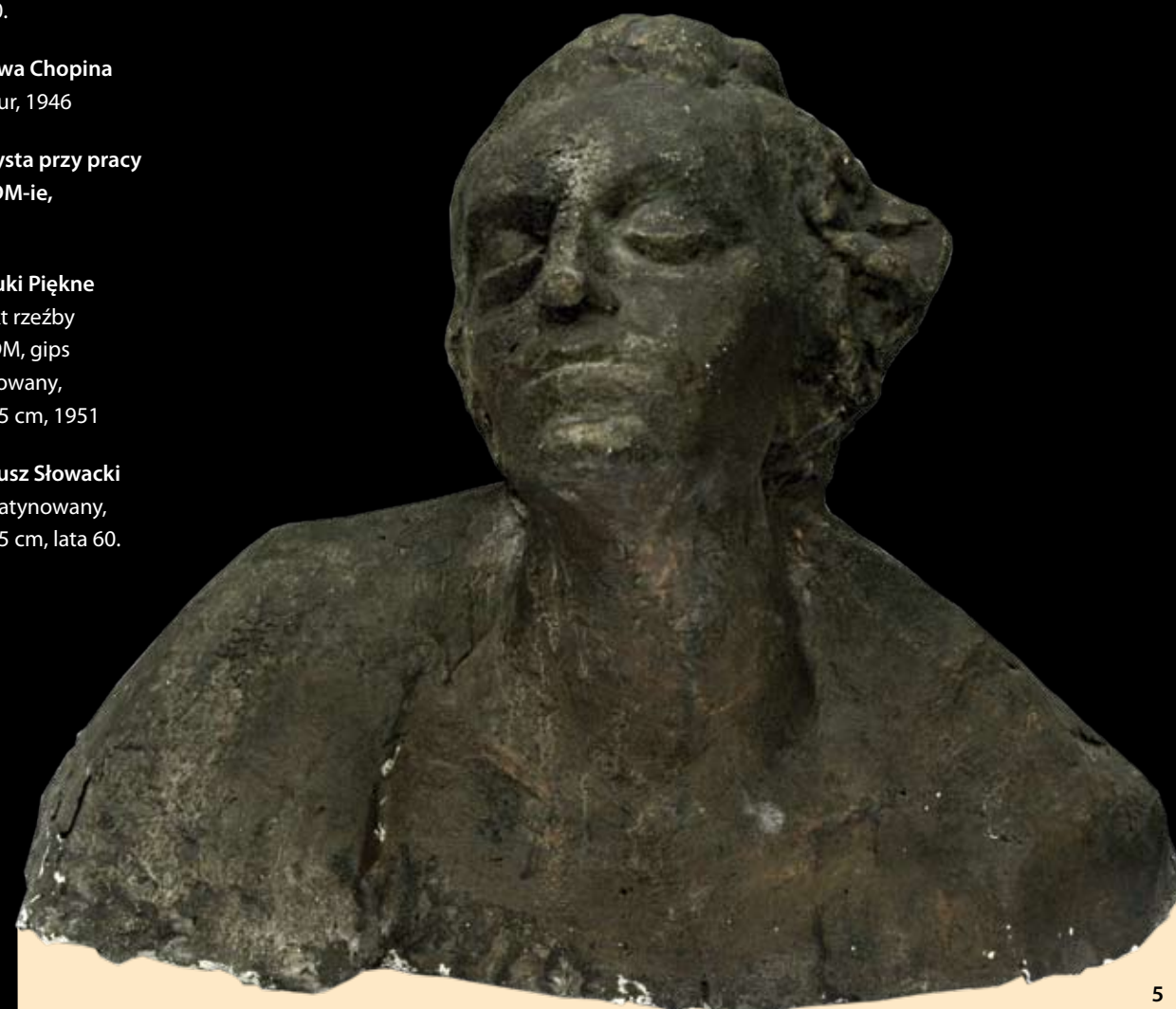
1. Kazimierz Bieńkowski
lata 80.

2. Głowa Chopina
marmur, 1946

3. Artysta przy pracy
na MDM-ie,
1955

• 4. Sztuki Piękne
projekt rzeźby
na MDM, gips
patynowany,
wys. 35 cm, 1951

• 5. Juliusz Słowacki
gips patynowany,
wys. 35 cm, lata 60.

5

JERZY CHOJNACKI

1909-1988

Edukację artystyczną rozpoczął w zakopiańskiej Szkole Przemysłu Drzewnego, kontynuował w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie, a następnie studiował rzeźbę w pracowni profesora Tadeusza Breyera w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Ukończył ją w 1939 roku. Brał udział w powstaniu warszawskim, wykonywał wówczas dokumentację fotograficzną walk na Starym Mieście. Ocalała część zdjęć przechowuje Muzeum Historyczne Miasta Stołecznego Warszawy. Chojnacki był więźniem obozów koncentracyjnych, m.in. Groß-Rosen. Brał udział w rekonstrukcji pomników Mikołaja Kopernika i Adama Mickiewicza przy Trakcie Królewskim w Warszawie. U schyłku życia zajmował się malarstwem. Wystawiał w kraju i zagranicą, m.in. w Monako i Carrarze.

**Jerzy Chojnacki mieszkał przy ulicy Nie-
kłańskiej. Na Placu Przymierza, przed
kinem „Sawa”, stała jego rzeźba przedsta-
wiająca dziewczęcą Syrenkę z bukietem
kwiatów. Dziś możemy ją oglądać przed
Urzędem Dzielnicy Praga Południe m.st.
Warszawy przy ulicy Grochowskiej 274.**

1

2

3

4

1. Jerzy Chojnacki

2. Jerzy Chojnacki
(drugi od lewej)
Państwowa Szkoła Sztuk
Zdobniczych i Przemysłu
Artystycznego
w Krakowie ok. 1930

● 3. Goryl
wys. 33 cm

● 4. Panienka
wys. 62 cm

WOJCIECH CZERWOSZ

1913-1986

Wojciech Czerwosz urodził się w Łopusznej, zmarł w Warszawie na Saskiej Kępie i pochowany jest w swej rodzinnej ziemi w Łopusznej.

Uczył się w Szkole Przemysłu Drzewnego w Zakopanem 1926-30, potem w Krakowie w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego i Akademii Sztuk Pięknych, gdzie jego profesorami byli Edward Witting i Xawery Dunikowski. Studia rozpoczęte przed wojną, dokończył po wojnie. Ożenił się z koleżanką ze studiów Zofią Rendzner z Saskiej Kępy w Warszawie.

Brał czynny udział w odbudowie stolicy, a od połowy lat sześćdziesiątych uprawiał medalierstwo, jego prace eksponowane były na wielu wystawach polskich i zagranicznych. W 1969 roku otrzymał I nagrodę na konkursie międzynarodowym „Uno A Erre” we Włoszech. Uprawiał też ceramikę i był członkiem grupy twórczej KERAMOS.

W jego twórczości szczególną pozycję ma wycinanka. Zaczął ją wykonywać w okresie wytężonej pracy nad odtwarzaniem klasycystycznych płaskorzeźb. Wycinanki powstawały w wolnym czasie, dla odprężenia od rygoru, którego wymagała rekonstrukcja. Wojciech Czerwosz stworzył własny, niepowtarzalny styl w wycinance. Cechuje go dążenie do syntetycznej, wręcz znakowej formy i znacznej ekspresji.

Był góralelem, który przeżył na Saskiej Kępie 36 lat począwszy od 1949. Mieszkał przy ul. Zakopiańskiej. Ulica małych domów i dużych drzew. Tu wszyscy się znali. Była tam też pilnowana przez milicję ambasada francuska. Co drugi dom zamieszkany był przez artystów

1

2

3

4

6

5

8

7

- **1. Żubr II**
płyta wiórowa,
57x40x1 cm, lata 60.
- **2. Para I**
wycinanka z papieru,
lata 60.
- **3. Para II**
wycinanka z papieru,
lata 60.
- **4. Wojciech Czerwosz z żoną Zofią**
plener w Bałtowie, 1978
- **5. 100-złotowa moneta z żubrem**, srebro,
Ø 32 mm, awers,
1976
- **6. Żubr I**
płyta wiórowa,
64x42x1 cm, lata 60.
- **7. Kompozycja figuralna**
wycinanka z papieru,
lata 70.
- **8. Kompozycja figuralna**,
drewno, wys. 160 cm,
lata 70.
- **9. Kłusownicy**
płyta wiórowa,
56x46x1 cm, lata 60.
- **10. Kłusownicy**
wycinanka z papieru,
lata 60.

9

10

JAN CZOSNECKI

1906-1978

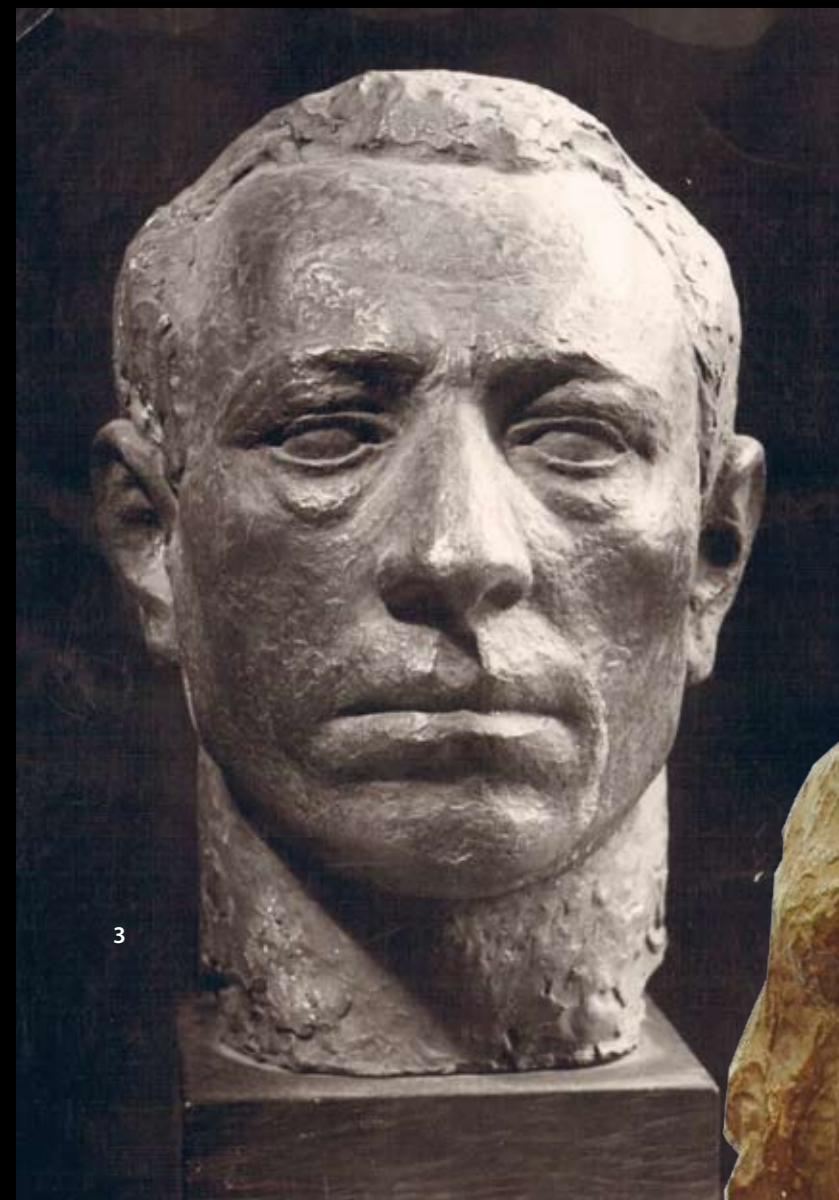
Od 1934 roku zatrudniony był w Akademii Sztuk Pięknych jako sztukator. Po wojnie ponownie pracował na uczelni. Jego niezwykle umiejętności zawodowe były wykorzystywane przez wielu artystów ze szkodą dla jego własnej twórczości. Najtrudniejsze odlewy prestiżowych realizacji powierzano jemu i jego współpracownikom. Był współautorem odlewów gipsowych do pomników Bohaterów Warszawy i Fryderyka Chopina w Warszawie oraz Pomnika Powstań Śląskich w Katowicach. Mimo kalectwa (stracił nogę w Powstaniu Warszawskim) poruszał się z niezwykłą sprawnością po rusztowaniach nosząc w rękach misy z gotowym gipsem.

Z prac własnych Jana Czosneckiego zachowały się głównie studia głów, których przykładem jest m.in. prezentowany na wystawie „Autoportret”.

Mieszkał przy ulicy Poselskiej. Trudno było nie zwrócić uwagi na jego charakterystyczną postać – chodzący o lasce elegancki starszy pan o bieluteńkich włosach.

1

3

2

4

1. Jan Czosnecki
(w białym kitlu)
ok. 1947-49

2. Jan Czosnecki
przy pracy
lata 50.

• 3. Autoportret
brąz, wys. 36 cm,
lata 50.

• 4. Głowa kuzynki
gips, wys. 39 cm,
lata 50.

JÓZEF GOSŁAWSKI

1908-1963

Edukację artystyczną rozpoczął w Szkole Rzemiosł Budowlanych w Kazimierzu Dolnym, a kontynuował w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie. Zetknął się wówczas z grupą Stanisława Szukalskiego. Studiował w pracowni prof. Xawerego Dunikowskiego w krakowskiej ASP, następnie przeniósł się do warszawskiej pracowni prof. Tadeusza Breyera. Dzięki uzyskanemu stypendium w 1935 wyjechał do Rzymu i studiował w Reale Accademia di Belle Arti e Liceo Artistico. Dyplom uzyskał w 1937. Do Polski powrócił w lipcu 1939. Okupację spędził na Lubelszczyźnie. W latach 1947-50 kierował Katedrą Rzeźby w Metalu i Medalierstwa w poznańskiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych.

Był autorem m.in. rzeźbiarskiej alegorii „Muzyki” (wraz z bratem Stanisławem i żoną Wandą) znajdującej się na budynku przy ul. Koszykowej 34/50 w Warszawie oraz pomnika Fryderyka Chopina, który stanął w Żelazowej Woli już po śmierci artysty. Wprowadził przełomowe koncepcje do medalierstwa tworząc dzieła o nieregularnym kształcie, charakteryzujące się rzeźbiarskim traktowaniem formy.

Sprawował m.in. funkcję prezesa Sekcji Rzeźby Zarządu Głównego ZPAP. Uczestniczył w licznych wystawach krajowych i zagranicznych, był laureatem wielu konkursów artystycznych.

Od 1956 mieszkał na Saskiej Kępie przy ulicy Alfreda Nobla. Tu powstało słynne 5 zł z rybakami, podobnie jak 10 zł z Kopernikiem czy milenijne srebrne 100 zł z Mieszkim i Dąbrówką. Tu także wyrzeźbił ołtarz dla kościoła w Masłowie i tworzył unikalne zabawki na choinkę.

www.goslowski.art.pl

1

2

3

5

6

4

1. Artysta,
Ustka, 1958

• **2. Karykatura**
Marszałka Józefa
Piłsudskiego,
brąz patynowany,
wys. 24,5 cm, 1933

3. Rok 1939
medal,
awers i rewers,
brąz, Ø 19,5 cm
1939 (?)

4. Pomnik
Fryderyka Chopina
w Żelazowej Woli
projekt 1955,
realizacja 1969

• **5. Moneta 5-złotowa**
z rybakami, Ø 29 mm,
1958

• **6. Muzyka**
projekt rzeźby
zrealizowanej
na budynku przy
ul. Koszykowej 34/50
w Warszawie,
gips patynowany,
wys. 31 cm, 1951

MAGDALENA GROSS

1891-1948

Jak podawała w swojej biografii, uczyła się w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych u profesorów Tadeusza Breyera i Henryka Kuny. Kontynuowała studia w zakresie rzeźby i malarstwa we Florencji. Początkowo zajmowała się głównie rzeźbą portretową. Szczególne mistrzostwo osiągnęła w rzeźbie animalistycznej. Bodźcem dla artystki stało się otwarcie w 1929 roku warszawskiego Ogrodu Zoologicznego i współpraca, a następnie przyjaźń z jego dyrektorem Janem Żabińskim. Za rzeźby „Żubr” i „Bąk” otrzymała w 1937 złoty medal na wystawie w Paryżu. Cechowało ją znakomite wyczucie formy, umiejętność oddania ruchu zwierzęcia oraz doskonałe, precyzyjne opracowanie odlewu. W czasie okupacji ukrywała się pod nazwiskiem Gościmska m.in. w stołecznym ZOO, a następnie w domu Rendznerów przy ulicy Zakopiańskiej. Po wojnie przebywała krótko w Lublinie, gdzie wykonała kukielki dla Teatru Lalkowego Bi-Ba-Bo. Jej rzeźby – m.in. „Kogut” – znajdują się w Ogrodzie Zoologicznym w Warszawie.

„Portret Janiny Rendznerowej” jest materialnym śladem związków Magdaleny Gross z Saską Kępą. Warto wspomnieć, że materiałów niezbędnych do powstania rzeźby dostarczał jej młody wówczas rzeźbiarz, późniejszy mieszkaniec naszej dzielnicy Adam Procki.

1

2

3

1. Magdalena Gross
lata 40. XX w.

2. Szopka
pierwsza połowa
lat 40. XX w.

• 3. Portret Janiny
Rendznerowej
gips patynowany,
wys. 45 cm,
1943

STEFAN MOMOT

1909-1998

Uczył się w Szkole Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, a następnie w Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie. Następnie do 1938 roku studiował rzeźbę u profesora Tadeusza Breyera w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wybuch wojny spowodował, że dyplom uzyskał dopiero w roku 1947. Już przed wojną zdobył wyróżnienie w konkursie na rzeźbę sportową. W czasie okupacji brał udział w działaniach partyzanckich. W 1947 uzyskał jedną z równorzędnych II nagród w konkursie na Pomnik Powstańców Śląskich na Górze św. Anny. Według projektu swojego przedwojennego profesora, Tadeusza Breyera, wykonał płaskorzeźbę „Tkaczka” (znaną też jako „Włókniarka”) na MDM-ie przy ul. Marszałkowskiej w Warszawie (w pobliżu pl. Konstytucji). Był też współautorem pomnika Braterstwa Broni na warszawskiej Pradze (tzw. „Czterech Śpiących”). Zaprojektowany przez niego Pomnik Polskiego Partyzanta w Hrubieszowie czekał 43 lata na realizację, która miała miejsce w 2008 roku, już po śmierci artysty.

Na ulicy Katowickiej znajdowała się jego rzeźba „Chłopiec z żaglówką”.

Pracownia Stefana Momota przy ulicy Niekłańskiej przez wiele lat były jedną z najbardziej zaniedbanych posesji, czyli „naszą kultową ruiną”, na Saskiej Kępie. Niewielu mieszkańców pamięta, że w jego ogródku... pasła się krowa. Artysta wierzył bowiem w zdrowotne zalety świeżego mleka. Dziś (2011) jest tu plac budowy.

1

1. Stefan Momot

2. 16 - letni Stefan Momot na wycieczce w Tatrach (pierwszy z lewej), 2 poł. lat 20. XX w.

2

3. Pracownia Stefana Momota przy ul. Niekłańskiej 19 w ostatniej fazie swego istnienia - obecnie wyburzona. Widać rzeźby pomiędzy pozzrucanymi płytami kamiennymi. 25.IX.2009

4

5

6

• 4. Skoczek
dąb, 6x10 cm, wys. 40 cm,
1949

• 5. Zbójnik
lipa, 5x8 cm, wys. 38 cm,
1930

• 6. Święto Robotnicze
mosiądz, 38x20 cm,
ok. 1957

STANISŁAW SIKORA

1911-2000

Uczył się w Szkole Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, a w latach 1932-38 u profesora Tadeusza Breyera w warszawskiej ASP. W latach 1945-54 był członkiem Zarządu Głównego Związku Polskich Artystów Plastyków. Miał 22 wystawy indywidualne na całym świecie. Autor licznych rzeźb, w tym popiersia Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli oraz pomnika ofiar hitleryzmu w Mauthausen. Do 2006 roku w Warszawie można było podziwiać również Pomnik Czynu Chłopskiego wykonany przez artystę.

Twórca uprawiał także medalierstwo. Wydał autobiografię „Jedno życie”. Tradycje artystyczne kontynuuje jego syn Tomasz (fotografik) i wnuk Mateusz (rzeźbiarz).

Stanisław Sikora był rzeźbiarzem szczególnie związanym z Saską Kępą. Mieszkał przy ul. Saskiej, jego pracownia mieściła się przy ul. Obrońców, ale przede wszystkim tu jego prace istnieją w przestrzeni publicznej. Są to popiersia Ignacego Jana Paderewskiego przy Rondzie Waszyngtona, Bolesława Prusa przy ul. Zwycięzców, Stefana Żeromskiego przy pl. Przymierza. Wykonaną przez niego tablicę na budynku przy ulicy Obrońców 28/30 upamiętniającą pobyt Pabla Picassa w ówczesnej siedzibie Związku Polskich Artystów Plastyków odsłonił w roku 1989 król Hiszpanii Juan Carlos i królowa Zofia.

3

1

2

4

5

1. Stanisław Sikora
lata 30. XX w.

2. Stanisław Sikora
w pracowni na
Saskiej Kępie, 1988

3. Stanisław Sikora
Saska Kępa, 1988

• 4. Nasze czasy
brąz, 17,2 x 16,5 cm
1971

• 5. Joanna
gips, wys. 50 cm,
1962

• 6. Tomek
kamień, wys. 33 cm,
1957

6

TADEUSZ ŚWIERCZEK

1916-2003

Naukę rozpoczął w 1933 roku w zakładzie rzeźbiarskim w Brzesku, kontynuował ją w Szkole Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, a następnie w Instytucie Sztuk Plastycznych w Krakowie. W czasie wojny uczył się u prof. Władysława Jarońskiego.

Dla Tadeusza Świerczka najważniejszym polem działania artystycznego była rzeźba sakralna. Zrealizował liczne ołtarze (m.in. w Borzęcinie, w Nowym Mieście, w kościele reformatów p.w. św. Antoniego Padewskiego w Warszawie). Rzeźby jego dłuta znajdują się także w kościołach w Pruszkowie i w Ursusie. Był też autorem rekonstrukcji wielu zniszczonych w czasie wojny dzieł, np. figur z kościoła w Stężycy koło Dębina i z kościoła Narodzenia Najświętszej Marii Panny na Lesznie w Warszawie. Dla Oleśnicy wykonał pomnik Braterstwa Broni. Uprawiał także malarstwo. Był członkiem grupy „Zachęta”.

Od 1956 roku mieszkał i pracował przy ulicy Alfreda Nobla. W kościele parafialnym na Saskiej Kępie znajdują się dwie jego rzeźby przedstawiające św. Judę Tadeusza i św. Antoniego Padewskiego.

Na krótko przed śmiercią artysta wyprowadził się do Tarnowa. Część swojego dorobku przekazał Towarzystwu Miłośników Ziemi Jadownickiej.

• 1. Dziewczynka z kwiatami
drewno, wys. 35,5 cm

2. Św. Juda Tadeusz
drewno patynowane,
kościół przy
ul. A. Nobla 16,
wys. 119 cm,
lata 80.

3. Św. Antoni Padewski
drewno patynowane,
kościół przy
ul. A. Nobla 16,
wys. 120 cm,
lata 80.

KAROL TCHOREK

1904-1985

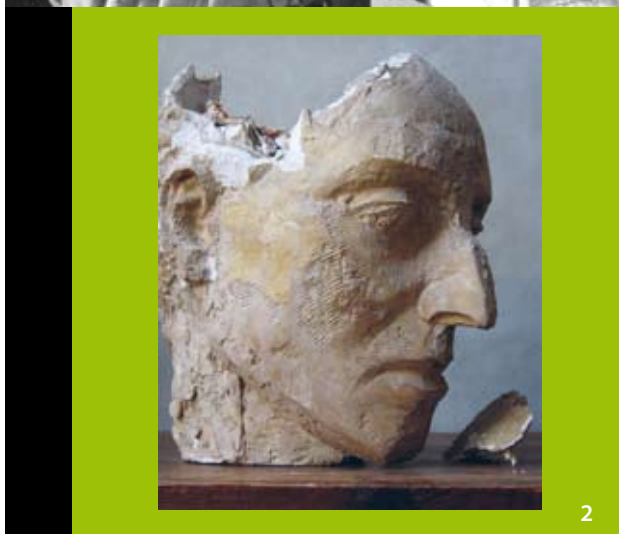
Jako ochotnik brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku. W latach 1922-1926 uczył się w Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie, m.in. u profesora Jana Szczepkowskiego. Następnie w latach 1926-1931 studiował w Szkole Sztuk Pięknych (późniejszej ASP) u profesora Tadeusza Breyera.

Już w czasie studiów aktywnie uczestniczył w życiu artystycznym, brał udział w licznych konkursach i wystawach. W latach 1943-44 i 1945-1951 prowadził galerię sztuki współczesnej Salon Sztuki „Nike” w Warszawie. Zaraz po wojnie uczestniczył w tworzeniu Związku Polskich Artystów Plastyków, w którym następnie aktywnie działał.

Zrealizował płaskorzeźbę „Macierzyństwo” przy ul. Marszałkowskiej, dekoracje Domu Kultury na Targówku, Pomnik Żołnierzy i Partyzantów w Ostrowi Mazowieckiej, popiersie Ignacego J. Kraszewskiego w kościele św. Krzyża przy Krakowskim Przedmieściu, nagrobek Władysława Strzebińskiego w Łodzi, pomnik żołnierzy polskich w Perth w Wielkiej Brytanii oraz rzeźbę „Warszawska Jesień” stojącą na tyłach Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

Wielu z nas codziennie mijają jego prace – Karol Tchorek jest bowiem autorem około 200 tablic upamiętniających warszawskie miejsca walk i męczeństwa z okresu II wojny światowej.

Mieszkał przy ul. Miedzeszyńskiej (obecnie Wał Miedzeszyński), a jego pracownia znajdowała się przy ul. Smolnej. To urokliwe miejsce jest pod troskliwą opieką rodziny.

1

3

1. Karol Tchorek przy głowie Fryderyka Chopina 1949

2. Studium głowy Chopina II 44x66x50 cm

3. Monolit upamiętniający miejsce pamięci walki i męczeństwa projekt serii 1949, Warszawa, ul. Puławska przy Dworcu Południowym

3. Warszawska Jesień park na tyłach Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, 1975

JÓZEF TRENAROWSKI

1907-1965

Studiował w poznańskiej Szkole Sztuk Zdobniczych i warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych w pracowni profesora Tadeusza Breyera, gdzie uzyskał dyplom w 1938 roku. W czasie wojny wraz ze Stanisławem Miedzą-Tomaszewskim (również mieszkańcem Saskiej Kępy) wykonywał Groby Pańskie w kościele Św. Anny w Warszawie. W latach 1945-65 sprawował funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego Związku Polskich Artystów Plastyków. Współpracował przy Pomniku Braterstwa Broni na warszawskiej Pradze (tzw. „Czterech Śpiących”), był autorem m.in. rzeźb w kościele św. Kazimierza w Pruszkowie, wyposażenia konkatedry na Kamionku (kościół Matki Bożej Zwycięskiej) oraz lwów przed nieistniejącym kinem „Moskwa” (obecnie Silver Screen przy ul. Puławskiej). Wspólnie z Janem Szczepkowskim współpracował przyrekonstrukcjipomnika Adama Mickiewicza przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Na ulicy Katowickiej można było kiedyś podziwiać wykonaną przez niego kamienną rzeźbę „Borsuk”. Po śmierci twórcy jego dzieła zgromadzone w pracowni przy ul. Alfreda Nobla zostały zniszczone przez krewnych. Jedynym śladem po obecności artysty pozostała głowa anioła umieszczona nad oknem strychowym od strony ul. Obrońców.

1

2

3

4

1. Józef Trenarowski

2. Pan B
lata 30.

3. Lew
dawniej przed kinem
„Moskwa”
na ulicy Puławskiej
w Warszawie,
(dziś przed „Silver
Screen”),
piaskowiec, 1950

● 4. Głowa Anioła
wys. 50 cm, ok. 1957

JANUSZ WILDEN

1906-1991

Ukończył Miejską Szkołę Sztuk Zdobniczych i Malarstwa, a następnie Szkołę Sztuk Pięknych (późniejszą ASP) w Warszawie. Dyplom zrobił w 1931 roku w pracowni prof. Felicjana Kowarskiego. Oprócz malarstwa uprawiał także rzeźbę. Zajmował się również grafiką warsztatową, wystawiennictwem i fotografią. W latach 1945-47 był sekretarzem Sekcji Rzeźby, a następnie członkiem Zarządu Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków. W roku akademickim 1950/51 pełnił funkcję starszego asystenta na Wydziale Grafiki ASP w Warszawie.

Mieszkał przy ulicy Zakopiańskiej. Jego żona, lekarz radiolog, znana była powszechnie pod przezwiskiem, którym obdarzył ją mąż – Tanagra. Było to nawiązanie do pełnych wdzięku antycznych figurek terakotowych wytwarzanych masowo w tej miejscowości.

W gmachu Szkoły Podstawowej nr 143 im. Stefana Starzyńskiego w Alei Staków Zjednoczonych na Saskiej Kępie znajduje się sześć rzeźb autorstwa Wildena przekazanych szkole przez artystę w 1990 roku.

1

1. Janusz Widen
1928

2. Tanagra
(portret żony)
gips patynowany,
wys. 31 cm

2

3

• 3. Głowa młodej
kobiety
gips patynowany,
wys. 47 cm

4. Portret kobiety
gips patynowany,
wys. 47 cm

• 5. Portret młodej
kobiety (z kokiem)
gips patynowany,
wys. 44 cm

4

5

WŁADYSŁAW ZYCH

1900-1964

W latach 1920-24 studiował architekturę na Politechnice Lwowskiej, a następnie od 1925 do 1933 u prof. Leona Pękalskiego i prof. Karola Tichego w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych (od 1932 ASP). Po dyplomie pracował jako asystent w ASP i kontynuował tam pracę pedagogiczną po wojnie w latach 1949-52. Następnie do 1955 roku kierował pracownią malarstwa w Pracowni Sztuk Plastycznych. Władysław Zych uprawiał malarstwo i ceramikę. Szczególne osiągnięcia miał w dziedzinie szkła artystycznego tworząc w tym materiale niezwykle formy rzeźbiarskie. Brał udział w wielu wystawach krajowych i zagranicznych. Jego mozaiki z motywami roślinnymi, które zdobiły Dom Chłopa na pl. Powstańców Warszawy, zostały niestety skute w 2002 roku. Zachowała się natomiast mozaika upamiętniająca zamach na Café Club nad prześwitem przy dawnym Międzynarodowym Klubie Książki i Prasy (obecnie Empik) przy Rondzie de Gaulle'a.

Od 1956 roku mieszkał wraz z żoną Wandą – także artystą-plastykiem – na Saskiej Kępie przy ulicy Alfreda Nobla, w tym samym domu, w którym mieszkał Adam Procki.

1

2

3

4

1. Władysław Zych
ok. 1960

• 2. Głowa dekoracyjna
szkło, wys. 30 cm,
ok. 1960

3. Wazon
szkło, wys. 28 cm,
ok. 1960

4. Wazon
szkło, wys. 15 cm,
ok. 1960

WIKTORIA CZECHOWSKA-ANTONIEWSKA

Studia w Akademii Sztuk Pięknych Warszawa na Wydziale Rzeźby (prof. M. Wnuk), specjalizacja – medalierstwo (prof. J. Aumiller). Członek FIDEM, AIAP.

Tematem jej twórczości przez ponad 55 lat, zarówno w medalierstwie jak i rzeźbie pełnej, jest portret. Absolutorium (1954) otrzymała za portret Marii Dulęby, a dyplom (1955) za przedstawienie portretu matki Tatiany Czechowskiej oraz Seweryny Broniszówny. Portrety znamienitych artystów, wśród których dominują aktorzy, tworzyła całe życie, m. innymi portretowała Elżbietę Barszczewską, Zofię Małynicz, Jana Ciecierskiego, Arnolda Szyfmana, Jerzego Grzegorzewskiego, Gustawa Holoubka. Drugi nurt jej twórczości portretowej to wielkie postacie narodowe. Brała udział w ponad 200 wystawach krajowych, miała kilkanaście wystaw indywidualnych w Polsce i zagranicą, wiele realizacji, prace jej znajdują się w 12 muzeach w Polsce, 13 muzeach zagranicznych i w zbiorach watykańskich. Artystka została odznaczona w 1978 Złotym Krzyżem Zasługi, w 1986 Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta, a w 2009 otrzymała od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego złotą odznakę GLORIA ARTIS.

Artystkamieszka na Saskiej Kępie od 1938 roku. Tu chodziła przed wojną do Szkoły Powszechnej pani Kurelli, uczęszczała do liceum Marii Skłodowskiej-Curie, zdała maturę. Cała jej najbliższa i dalsza rodzina, która wróciła do Polski po I Wojnie z Kresów Wschodnich i przyjechała do Warszawy, osiadła jeszcze w latach 30, najpóźniej 40 na Saskiej Kępie. Zatem mieszkają wśród nas już cztery pokolenia tej rodziny.

• 1. Św. Józef
medal bity, awers,
tumbak srebrzony,
awers, Ø 70mm, 2002

2

3

4

6

7

8

• 2. Św. Andrzej Bobola
medal bity, Ø 70 mm,
awers i rewers, 2000

• 3. Bł. Matka Teresa
z Kalkuty
medal, awers,
90x75 mm, 1999

• 4. Łambinowice
1939-45
medal, awers,
Ø 177 mm, 1985

• 5. Cyprian Kamil
Norwid
medal, awers,
Ø 100 mm, 1983

• 6. Xawery Dunikowski
medal, awers,
Ø 109x75 mm, 1998

• 7. Jan III Sobieski
medalion, na tablicy
80x120 cm,
umieszczonej na
Augustinerkirche
w Wiedniu, 1983

• 8. Prof. Aleksander
Gieysztor
medal, awers,
10,5x11,8 cm,
kształt nieregularny,
2006

PIOTR GAWRON

1943

Urodzony w 1943 w Bytomiu. Absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Dyplom z wyróżnieniem w 1972 w pracowni prof. Zofii Demkowskiej. Od 1973 nauczyciel akademicki na Wydziale Rzeźby. Prowadzi pracownię rzeźby. Tytuł profesora uzyskał w 1994. Uczestniczył w licznych wystawach w kraju i zagranicą. Jest laureatem wielu prestiżowych nagród. Jego rzeźby znajdują się w zbiorach wielu muzeów i kolekcji m. in. British Muzeum w Londynie, Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum im. Puszkina w Moskwie, Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu, Muzeum w Chorzowie, Muzeum w Bydgoszczy, Muzeum w Białej Podlaskiej. Obecnie jest dziekanem Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

„W 1970 roku ożeniłem się z dziewczyną z Saskiej Kępy i do tej pory kocham ją i Kępę.”

1

2

1. Autor
w ogródku
na Saskiej Kępie
2008

• 2. Portret ślubny
brąz polichromowany,
37 cm, 2006

• 3. Sołtys
brąz, 52 cm, 2007

3

MAGDALENA KOTARA

1991-1996 na Wydziale Rzeźby ASP w Warszawie;
1996 dyplom w pracowni prof. Stanisława Kulona, aneks z grafiki warsztatowej w pracowni adi. II Krzysztofa Wyzniera.

1996-1999 studia doktoranckie na kierunku Historii Sztuki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Ma w swoim dorobku prace rzeźbiarskie, graficzne, ilustracje. W ostatnich latach zajmuje się głównie ceramiką artystyczną oraz edukacją.

Brała udział w ponad 50 wystawach zbiorowych w kraju (Warszawa, Kraków, Katowice, Rzeszów, Opatówek, Bochnia) i za granicą (Szwecja, Słowacja).

Miała 4 wystawy indywidualne.

Prace artystki znajdują się w zbiorach Muzeum Archidiecezjalnego w Katowicach oraz w kolekcjach prywatnych (Polska, Austria, Brazylia, Francja, USA).

W 1998 roku otrzymała nagrodę Animatora Kultury Dzielnicy Praga Południe w Warszawie.

Od kilku lat uczestniczy w ogólnopolskich i międzynarodowych plenerach ceramicznych.

Nie urodziłam się w Warszawie. Nie urodziłam się na Saskiej Kępie. Nie mieszkam na Saskiej Kępie. A moje związki z tym miejscem? To dzieci. Dzieci z Saskiej Kępy, które wprowadzam w świat sztuk plastycznych już kilka lat w Szkole Podstawowej nr 143 im. Stefana Starzyńskiego. To widok, jaki mam z okna. To szkoła podstawowa, w której się uczyłam. To miejsce spacerów. To miejsce pierwszych Warszawskich Spotkań Ceramicznych, w których brałam udział.

1. Artystka przy pracy – ogólnopolski plener ceramiczny w Zdunach k/Krotoszyna, 2008

2

3

4

8. Jajo I
ceramika, 40x38x37cm, 2004

5

2. Anioł
ceramika, drewno, 74x23x29cm, 2007

6

3. Huśtaweczka
ceramika, drewno, 180x17x38cm, 2007

4. Sen
ceramika, poduszka, 60x80x10cm, 2006

5. Dziedzictwo
ceramika, światło, 43x8x17cm, 62x9x17cm, 2009

7

6. Kot świetlisty
ceramika, światło, 47x38x23cm, 2009

7. Koci duet
ceramika, 50x33x16cm, 22x15x8cm, 2010

DARIUSZ KOWALSKI „KODAR”

1960

1980-1981 Studia W PWSSP w Poznaniu,
1981-1985 studia na wydziale rzeźby w ASP
w Warszawie.

W dorobku ma monumentalne realizacje
rzeźbiarskie w Polsce i za granicą także dzie-
siątki wystaw zbiorowych i indywidualnych.
Do najważniejszych należą: „Pokolenia”
w Durbach-Niemcy, 1996; „Z ducha wolno-
ści”, Menden, Niemcy, 1999; „Poległym w bez-
imiennych mogiłach”, Cmentarz Bródzieński,
2001; „Pomnik Więźniów Politycznych”, ul. Na-
mysłowska, 2001; „Pomnik Ronalda Reagana,
Doylewstone-USA, 2006; „Rzeźba Agnieszki
Osieckiej”, Saska Kępa, z Teresą, 2007; „Idol”,
Syria, 2008; „Brama dialogu – kultura euro-
pejska”, Syria, 2009

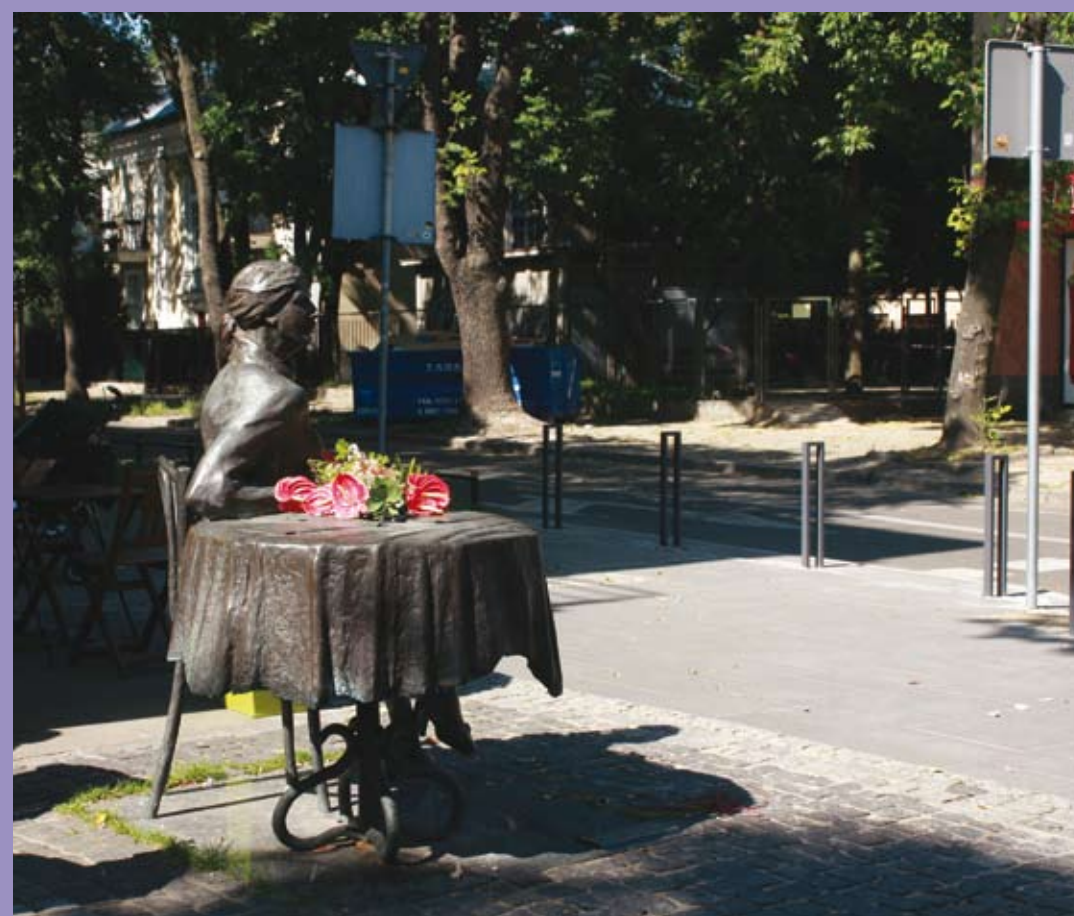
Na Saskiej Kępie jestem od 1993 roku
dzięki pracowni w której powstała więk-
szość artystycznych koncepcji a potem
nastąpiła stała współpraca kulturalna
z dzielnicą: W czasie „Ulicy Artystów” w la-
tach dziewięćdziesiątych prezentowałem
swoje prace w witrynach sklepów na Fran-
cuskiej, w foyer kina „Sawa”. Później inicjo-
wałem wystawy i eksponowałem rzeźby
w Ogrodach Saskiej Kępy przy pracowni
litografii na Obrońców oraz przy pracowni
na Zakopiańskiej. W 2005 byłem w grupie
inicjatywnej Święta Saskiej Kępy. W 2006
prezentowałem model rzeźby Agnieszki
Osieckiej, w 2007 została odsłonięta rzeź-
ba poetki na Francuskiej. Imprezie towa-
rzyszyła wspólna wystawa Teresy i moich
rzeźb w Galerii Sztuk Pięknych VW na Ka-
towickiej/Obrońców.

1

2

3

4

5

6

1. Autor z Teresą
Pastuszką-Kowalską
przy płaskorzeźbie
La Fiesta, wapień,
Warszawa, 2005

2. Autor przy rzeźbie
Brama Dialogu
-Kultura Europejska,
Syria, 2009

3. Rzeźba Agnieszki
Osieckiej
praca wspólna z Teresą
Pastuszką-Kowalską,
brąz, ulica Francuska,
Saska Kępa, 2007

• 4. Ubryłowina
brąz, 34x37x46 cm,
2011

• 5. O decentryzmie
brąz, 2008

6. W obrocie
brąz, kamień,
1995/2010

EWA MICHALSKA-GAWRON

Urodziłam się w Warszawie w 1947 roku. W latach 1965-1970 studiowałam na Wydziale Rzeźby i dodatkowo tkaninę w warszawskiej ASP. Dyplom uzyskałam w 1971 roku w pracowni prof. Tadeusza Łodzińskiego. W latach 1973-1992 należałam do Pracowni Doświadczalnej Tkaniny Artystycznej. Brałam udział w wielu wystawach w kraju i zagranicą, m.in.:

1972 – XI Debiut Absolwentów ASP – Nagroda

1973 – Warszawa w sztuce, Zachęta

1974 – I Quadriennale Sztuki Użytkowej, Erfurt – Wyróżnienie

1975 – Pokolenie XXX, Warszawa - 30-lecie zwycięstwa, Zachęta – II Nagroda

1977 – Małe Formy, Warszawa

1980 – Tkanina w Naszym otoczeniu, Łódź – dyplom

1985 – Wystawa Miniatur Tkackich, Łódź

1988 – Srebro i Tkanina, Legnica

1990 – Wystawa Miniatur Tkackich, Dijon, Paryż

1998 – Wystawa Tkaniny, Warszawa

Od 1997 ponownie zajęłam się rzeźbą w drewnie i odlewaną w brązie.

Od urodzenia mieszkam na Saskiej Kępie. Tu chodziłam do szkoły im. Bolesława Prusa. Miałam możliwość obserwować zmiany mojej dzielnicy.

1

2

1. Autorka
na Saskiej Kępie,
2011

• **2. Wiatr**
brąz, wys. 35 cm,
2010

3. Moja bajka
drewno, wys. 55 cm,
2011

• **4. Ptasznik I**
brąz, wys. 32 cm,
2011

4

3

TERESA PASTUSZKA-KOWALSKA

1980-1985 studia na wydziale rzeźby ASP w Warszawie.

W dorobku artystki są dziesiątki wystaw, wygrane konkursy, realizacje rzeźb, tablic, pomników, sympozja, plenery i realizacje w wielu krajach świata.

Do najbardziej znanych realizacji artystki należą: Tryptyk, elewacji Kościoła Stanisława Kostki, 1991; Pomnik Księdza Jerzego Popiełuszki, Żoliborz, 1996; Pomnik Ronalda Reagana, Doylewstone – USA, 2006; Rzeźba Agnieszki Osieckiej – Saska Kępa, 2007 z Dariuszem; Rzeźba „Brama dialogu – Kultura Arabska”, Syria, 2009; „Trębacz”, Pola Mokotowskie, 2010

Jestem związana z Saską Kępą od lat dziewięćdziesiątych. Najpierw dzięki pracowni i corocznym festiwalom: „Ulica artystów”, wówczas dzielnica tętniła życiem kulturalnym. Zapamiętałam wystawę rzeźb i malarstwa w istniejącym wówczas kinie Sawa. Potem zrekonstruowaliśmy (z Dariuszem) zniszczoną rzeźbę „Syrenki”. Pomysł na rzeźbę Agnieszki Osieckiej narodził się w 2005 roku. Teraz „zaistniała” jako rzeźba w brązie u zbiegu Obrońców i Francuskiej. Gipsowy model tej rzeźby znajduje się w holu zespołu szkół na Stanów Zjednoczonych, których poetka jest patronką. Na Saskiej Kępie miałam wystawy w Ogrodzie Rzeźb przy pracowni litografii oraz stałą ekspozycję w ogrodzie przy naszej pracowni na ulicy Zakopiańskiej. Dwukrotnie eksponowałam swoje prace w Galerii Sztuk Pięknych VW na Obrońców. Eksponowaliśmy rzeźby i pastele 2007/2008 w herbaciarni na Francuskiej.

1. Teresa Pastuszka-Kowalska przy rzeźbie Barbary Moderau

2. Popiersie Agnieszki Osieckiej
praca wspólna z Dariuszem Kowalskim, pracownia autorów na Saskiej Kępie, brąz, 45x45x28cm, 2007

2

4

3. Tadeusz Szadeberg
brąz, 42x42x58 cm,
1997

4. Anioł
technika własna,
43x43x32 cm,
2001

5. Anioł II
technika własna,
45x40x112 cm,
2001

3

5

ADAM ROMAN

1916

Rzeźbiarz i konserwator. Przed rozpoczęciem studiów pracował w zakładzie kamieniarskim ucząc się jednocześnie w Szkole Drzewno-Budowlanej przy ul. Karolkowej w Warszawie. W latach 1946-50 studiował w stołecznej ASP i na Uniwersytecie Warszawskim. Przez wiele lat sprawował funkcję kierownika Katedry Konserwacji Rzeźby Kamiennej na macierzystej uczelni. Był jednym z założycieli Społecznego Komitetu Opieki nad Starymi Powązkami. Uczestnik powstania warszawskiego w zgrupowaniu „Radosław”. Autor m.in. „Sztafety” (przy Stadionie Narodowym, dawniej przy Stadionie X-lecia), pomnika Jana Pawła II w Bardzie Śląskim, nagrobka Jerzego Waldorfa i wielu popiersi portretowych. W Warszawie znajduje się wiele jego realizacji konserwatorskich i rekonstrukcji, z których warto wymienić płaskorzeźby kamienicy przy Nowym Świecie 69 (jeden z budynków Uniwersytetu Warszawskiego), rzeźby na Kordegardzie przy Krakowskim Przedmieściu 15 czy figurę św. Piotra na fasadzie kościoła św. Krzyża. Twórca licznych portretów, w tym galerii ludzi teatru, m.in. Elżbiety Barszczewskiej, Jana Kreczmara i Arnolda Szyfmana.

Wiele lat prof. Adam Roman mieszkał i tworzył przy ulicy Alfreda Nobla. Jego pracownię możemy zobaczyć w filmie Andrzeja Wajdy „Człowiek z marmuru”, gdy artysta rzeźbi postać przodownika pracy – Mateusza Birkuta. W ogródku stoi do dziś kilka rzeźb przypominających o obecności sędziwego rzeźbiarza.

1. Adam Roman
z Elżbietą Barszczewską
i jej portretem,
1966

2. Sztafeta
cement
Stadion Dziesięciolecia
w Warszawie, 1955

• **3. Bolimowskie M3**
wys. 51 cm,
labrador, 2005

• **4. Motyw roślinny**
wys. 55 cm,
labrador, 2002

MATEUSZ SIKORA

1971

W 1994 ukończył studia na wydziale rzeźby w VCA Melbourne University, Australia.

Autor 9 wystaw indywidualnych i licznych grupowych, m.in. w St.Urban w Szwajcarii (2010), Międzynarodowym Triennale Rzeźby w Poznaniu (2009), w Salon d'Automne w Paryżu (2006), Bar le Duc w Lotaryngii (2004), w Galerii Rudolfs w Amsterdamie (2003) i Nering + Stern w Berlinie (2007), w Instytucie Polskim w Sztokholmie (2003).

Jego prace znajdują się w licznych zbiorach prywatnych w Polsce, Europie i Australii. 4 duże realizacje są częścią stałej kolekcji w parku rzeźb w Evandale oraz Footscray University Campus, Australia.

W swojej pracy zajmuje się głównie zmaganiem z figurą ludzką.

Przedstawia postaci w ruchu, kroczące, ekspresyjnie wygięte, mocujące się z przestrzenią, miotane emocjami. Każda rzeźba to indywidualna historia.

Stosowane techniki: odlewy w brązie i stal spawana.

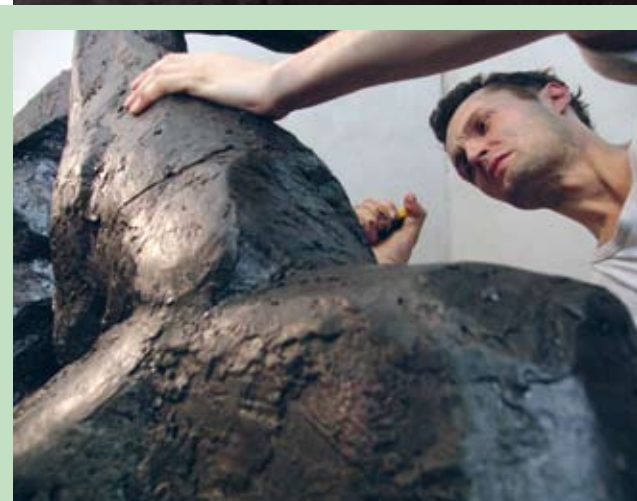
Od urodzenia związany z Saską Kępą. Pracuje w dawnej pracowni swojego dziadka Stanisława Sikory przy ul. Obrońców. Tam też windnieje tablica jego autorstwa poświęcona pamięci tego znanego rzeźbiarza.

W ogrodzie wokół pracowni wraz z innymi artystami zaczął organizować wystawy rzeźb młodych twórców.

Pracuje także w swojej krakowskiej pracowni.

1

2

3

4

5

1. Mateusz Sikora
2010

2. Artysta
w pracowni
na Saskiej Kępie
2004

3. Bez tytułu
brąz patynowany,
302x186x126 cm,
XIV Biennale Rzeźby,
Bar le Duc, Francja,
2004

• **4. Bez tytułu**
brąz patynowany,
79x22x18 cm,
2002

• **5. Bez tytułu**
brąz patynowany,
54x20x30 cm,
2004

Wystawa RZEŹBIARZE SASKIEJ KĘPY

W C Z O R A J I D Z I Ś

Kurator wystawy

Magdalena Czerwosz

Wystawa

Rzeźbiarze Saskiej Kępy - wczoraj i dziś

prezentowana w

Klubie Kultury Saska Kępa

Filii Centrum Promocji Kultury

w Dzielnicy Praga - Południe m. st. Warszawy

ul. Brukselska 23, 03-973 Warszawa

e-mail: klubsaska@cpk.art.pl

Wydawnictwo

Centrum Promocji Kultury

Projekt okładki, opracowanie graficzne i przygotowanie do druku

Ewa Brykowska-Liniecka

Aleksandra Dębniak

Opracowanie tekstów i współpraca

Ryszard Kalkhoff, rodzina artystki: Marzenna Koraszewska

Magdalena Czerwosz: Wiktoria Czechowska-Antoniewska, Wojciech Czerwosz

Anna Rudzka, Tadeusz Rudzki: Kazimierz Bieńkowski, Jerzy Chojnacki, Jan Czosnecki, Józef Gosławski, Magdalena Gross, Stefan Momot, Adam Roman, Stanisław Sikora, Tadeusz Świerczek, Karol Tchorek, Józef Trenarowski, Janusz Wilden, Władysław Zych

O sobie: **Piotr Gawron, Magda Kotara, Dariusz Kowalski „Kodar”, Ewa Michalska-Gawron, Teresa Pastuszka-Kowalska, Mateusz Sikora**

Korekta

Tadeusz Rudzki

Druk

Z&Z Zbigniew Trzaska

- Na okładce i stronie 2. wykorzystano zdjęcie **Kompozycji Figuralnej Wojciecha Czerwosza** (drewno, wys: 160 cm, lata 70.) a na stronie 1. **Medal Stanisława Sikory** dla Towarzystwa Przyjaciół Warszawy oddział Saska Kępa (brąz, 8 x 6 cm, awers, lata 90.).

Podziękowania za udostępnienie zdjęć

E. Brykowska-Liniecka s.2; s.3; s.4; s.6 - f.1,2; s.10/11; s.13 - f.2; s.46 - f.3; s.56 A. Chmielewska s.33 - f.4 M. Czerwosz s.1; s.8 - f.1; s.26 - f.3 T. Dziubecki s.15 - f.5 A. Gawron- Kłosowska s.48 - f.1,2; s.49 - f.3 P. Jamski s.15 - f.4, s.23 - f.5,6 J. Kacperski s.42 - f.2; s.43 - f.3; s.49 - f.4 F. Karasiewicz s.14 - f.2 M. Kotara s.44 - f.2,3; s.45 - f.4 D. Kowalski s.46 - f.2; s.47 - f.4,5,6; s.50 - f.1 L. Majewski s.42 - f.1 T. Pastuszek-Kowalska s.51 - f.3,4,5 M. Piśko s.44 - f.1 L. Pogorzelski s.8 f.2 A. Roman s.53 - f.3,4 A. Rudzki s.9 - f.1,2,3,4; s.12 - f.1; s.13 - f.5; s.16 - f.3; s.17 - f.4; s.18 - f.1; s.19 - f.5,6,8,9; s.21 - f.4; s.23 - f.3,4; s.30 - f.1; s.31 - f.2,3; s.34 - f.3; s.35 - f.4; s.36 - f.2; s.37 - f.3,4,5; s.38 - f.2; s.39 - f.3,4; s.40 - f.1,2,3; s.41 - f.4,5,6,7,8 T. Rudzki s.13 - f.1,3,4 B. Samborski s.25 - f.3 M. Sikora s.54 - f.3 T. Sikora s.28 - f.2,3,4; s.29 - f.5,6; s.54 - f.1,2; s.55 - f.4,5 R. Szuba s.27 - f.4,5,6 M. Wasilczyk s.45 - f.5,6,7

Podziękowania za udostępnienie źródeł zdjęć

archiwum Adama Romana s.52 - f.1,2 Fundacja Tchorek-Bentall s.32 - f.1,2,3 archiwum ASP s.36 - f.1; muzeum ASP s.34 - f.2

